

22/12/2016

הזמנה להגיש הצעה להערכה מחקרית למיזם ניסיוני - מרכז לפיתוח מיזמים חברתיים – "הכוורת"

קרנות הביטוח הלאומי וג'וינט ישראל (להלן: **המזמינים**) מזמינים חוקרים להגיש הצעת מחקר שילווח את המרכז לפיתוח מיזמים חברתיים במחקר הערכה כמפורט להלן.
המזמינים לא יישאו במימון הכנת הצעה זו ואינם מתחייבים לקבל הצעה כלשהי.

1. מ ב ו א

קרנות הביטוח הלאומי

קרנות הביטוח הלאומי הן קרנות לפיתוח ומימון שירותים חברתיים ויוזמות חברתיות. הפעילות העיקרית של המוסד לביטוח לאומי מתמקדת בתשלום גמלאות בכסף או בעין לזכאים להן על פי החוק. עם זאת, הגמלאות המשולמות לזכאים אינן מכסות את מגוון הצרכים, ולכן, כדי ליצור השלמה בין תשלום הגמלאות לבין שירותים חברתיים, המוסד לביטוח לאומי מסייע גם בפיתוח שירותים בקהילה במטרה לשפר את רווחתן של אוכלוסיות בסיכון ולהרחיב את מעגל ההזדמנויות שלהן. פעילות זו נעשית באמצעות **קרנות הביטוח הלאומי**.

פעילות ייחודית זו של המוסד, נעשית מכוח חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995 באמצעות אגף הקרנות (האגף לפיתוח שירותים). האגף פועל באמצעות חמש קרנות: הקרן לפיתוח שירותים לנכים, קרן סיעוד, הקרן למפעלים מיוחדים, הקרן למימון פעולות בטיחות וגהות בעבודה (מנוף), והקרן לפיתוח שירותים לילדים ובני נוער בסיכון.

ג'וינט ישראל

ארגון הג'וינט העולמי (Joint Distribution Committee - JDC) הוא הארגון היהודי הומניטארי הגדול בעולם. הג'וינט הינו ארגון א-פוליטי, ללא מטרת רווח, אשר הוקם כדי לעזור ליהודים ולקהילות יהודיות ברחבי העולם, בעיקר בעתות חירום או משבר. הג'וינט פועל לחיזוק הקהילות היהודיות המקומיות ברחבי העולם וכן לשימור ופיתוח החיים היהודיים בקהילות אלו.

ג'וינט ישראל הוא הזרוע של ארגון הג'וינט העולמי בישראל. ג'וינט ישראל עוסק בקידום איכות החיים, שיוויון הזדמנויות וצמצום פערים בחברה הישראלית. הארגון פועל בקרב אוכלוסיות ללא הבחנה דתית, לאומית או פוליטית. ג'וינט ישראל נמצא במוקד העשייה של הג'וינט העולמי, הפועל זה מאה שנים למען יהודים בעוד 70 מדינות ברחבי העולם. בפני החברה בישראל ניצבים אתגרים רבים ובכללם הפערים החברתיים ההולכים ומתרחבים, המצב הבטחוני, ועוד. ג'וינט ישראל משקף את המחויבות שחשים יהודי ארצות הברית והתפוצות ליטול חלק במאמציו של העם בישראל לבנות חברה איתנה.

2. תיאור המיזם ומטרותיו

רקע

קרנות הביטוח הלאומי וג'וינט ישראל חברו להקמת מיזם ניסיוני לפיתוח שירותי רווחה - מרכז לפיתוח מיזמים חברתיים (להלן: **המרכז**). המרכז יסייע ליזמים חברתיים להבנות ולפתח פתרונות חדשניים לצרכים של אוכלוסיות במצבי סיכון, כגון: קשישים, אנשים מחוץ למעגל העבודה, אנשים עם מוגבלות, ילדים ונוער בסיכון, משפחות החיות בעוני, ועוד. הקמת המרכז מבוססת על הגישה של 'חדשנות פתוחה' (Open innovation), שלפיה פיתוח חדשני דורש שיתוף פעולה בין מגזרים ובין תחומים. "It is about looking across sectors and finding unexpected partners to help solve knotty problems for mutual benefit"¹. לפי גישה זו, כדי לפתח את הפתרונות הטובים ביותר לבעיות החברתיות של המדינה יש להרחיב את מעגל השותפויות של הקרנות והג'וינט (הכולל שיתוף פעולה בעיקר עם משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, מומחים מהאקדמיה ועמותות מהמגזר השלישי) ולייצר ממשקי עבודה ופיתוח תכניות חברתיות גם עם יזמים חברתיים עצמאיים, אנשי טכנולוגיה והמגזר העסקי. הקמת המרכז תאפשר לקרנות הביטוח הלאומי ולג'וינט לרתום גם את כל הגופים הללו עבור פיתוח שירותים חברתיים חדשניים לאוכלוסיות בסיכון. הרעיון של מרכז לפיתוח יזמות מקורו בעולם העסקי, שבו פועלות חממות זה יותר משלושה עשורים, ומספרן בעולם לפי הערכות, כ-7,000 חממות עסקיות. החממות החברתיות הן תופעה חדשה למדי - מרביתן הוקמו בעשור האחרון - אך כבר מונות כמה מאות ברחבי העולם. גם בישראל החלו לפעול בשנים האחרונות חממות ליזמות חברתית (למשל - MASSCHALLENGE, Tech for Good, The 8200 Social Program).

מטרות המרכז

1. עידוד וסיוע להצמחת יוזמות חברתיות חדשניות מהשדה, אפקטיביות ומשלימות את העשייה הקיימת לכדי שירותים ומוצרים חברתיים ממשלתיים וחוץ-ממשלתיים, בעלי פוטנציאל להשפעה מערכתית על רווחתן של אוכלוסיות במצבי סיכון.
 2. הרחבת, חיזוק וגיוון שדה היזמות החברתית בישראל –
- טיפוח דור חדש של יזמים חברתיים בעלי ידע, מיומנויות ומחויבות לפתרון בעיות חברתיות, כולל יזמים חברתיים מתוך אוכלוסיות במצבי סיכון.
 - יצירת רשת אינטראקטיבית של יזמים חברתיים, מומחים, עובדי משרדי ממשלה, אנשי עסקים וארגונים חברתיים הפועלים לשדרוג המענים לאוכלוסיות במצבי סיכון.

¹ <http://www.nesta.org.uk/blog/open-minds-open-funding>

מסלולי הפעילות

המרכז יסייע ליזמים חברתיים במסגרת שני מסלולי פעילות:

- **מסלול האצה** (המסלול המרכזי) שילווה מיזמים חברתיים מובילים בתהליך תמיכה ארוך טווח המבטיח פעילות ברת-קיימא, באמצעות סל שירותים נרחב, מימון וחיבור לשותפים בממשלה, במגזר השלישי ובמגזר העסקי. בכל שנה ישתתפו כ-20 30 יזמים או צוותי יזמים במסלול זה.
- **מסלול הנבטה** אשר יסייע בהרחבת היקף היזמים והיוזמות החברתיות הפועלות בישראל, בין היתר, תוך מיקוד בנושאים בהם יש עניין בפיתוח מענים חדשניים בג'וינט ובקרנות הביטוח הלאומי. פעילות זו תתבצע באמצעות Bootcamps² לתמיכה ביזמים בעלי רעיון ראשוני ו-Hakaton³ אינטנסיביים שיתמקדו בפיתוח יזמות סביב נושאים שעל סדר היום של הארגונים. בכל שנה יתקיימו 5-6 אירועי הנבטה.
- בנוסף, המרכז יקיים פעילות לטיפוח ויצירת קהילת יזמות חברתית רחבה, באמצעות אירועים לקהילה במתכונת חודשית.

מאפייני המרכז המוקם ועקרונות הפעלתו

- פיתוח פתרונות למען אוכלוסיות במצבי סיכון.
- פיתוח יוזמות שיופעלו במגוון מודלים - שירותי ממשלה, מלכ"רים, במגזר העסקי ובעסקים חברתיים.
- תמיכה ביזמות חברתית בשלבי התפתחות שונים, בדגש על יוזמות בשלבי ביניים
- השקעה גבוהה בפיתוח היוזמות: הקמת מערך מנטורים - חונכים, ליווי של מומחים ויועצים מקצועיים; תכנית הכשרה ליזמות; מלגות, מימון הניסוי המקדים (פרה-פיילוט).
- אפשרות לתמיכה לטווח ארוך במסגרת העבודה השוטפת של הקרנות והג'וינט.
- שימוש בידע, ניסיון ומומחיות של קרנות הביטוח הלאומי וג'וינט ישראל בפיתוח יוזמות חברתיות, פריסה ארצית ונגישות לאנשי מקצוע ולקבוצות היעד לטובת למידה וביצוע הניסוי המקדים.
- **חדשנות פתוחה** – ("Open innovation") שיתוף, התייעצות וקבלת סיוע ממומחים וארגונים ממגזרים שונים בנוסף לאנשי המקצוע מתוך הארגונים.
- קשר עם הממשלה המאפשר הטמעה של מודלים מוצלחים במשרדי הממשלה.
- דגש על הצמחת יזמים מאוכלוסיות במצבי סיכון.

² **Bootcamp** - מסגרת הכשרה ליזמים עם יוזמה בשלב ראשוני, למטרת סיוע להצמחת היוזמה במתכונת מרוכזת ואינטנסיבית לפרק זמן של כשבוע-שבועיים.

³ **Hakaton** - אירוע של 24-48 שעות לפיתוח חדשני ממוקד נושא או אתגר. הפעילות נעשית במתכונת של צוותי עבודה הכוללים יזמים ומומחים מתחומים מגוונים הרלוונטיים לנושא או האתגר העומד על הפרק.

לוחות זמנים לפעילות המרכז

בינואר 2017 צפוי להתפרסם "קול קורא" לקליטת מיזמים לכל אחד משני מסלולי המרכז. תחילת הפעילות במרכז צפויה ברבעון הראשון של 2017.

פירוט נוסף על המיזם ומטרותיו ראו [בנספח א'](#) ו**[בנספח א'1](#)**.

3. מתכונת הערכה

המחקר מתוכנן להימשך שלוש שנים כמשך זמן ההפעלה הניסיונית (להלן: **התקופה הבסיסית**), של המרכז ויתחיל מיד לאחר בחירת צוות המחקר ואישור הצעתו. המשך מעקב נוסף אחר המיזמים שייצאו מהמרכז לתקופה של כשנתיים נוספות לאחר התקופה הבסיסית (להלן: **התקופה הנוספת**) תישקל ע"י המזמינים בבוא העת, בתקציב נפרד. המציעים מתבקשים להתייחס בהצעתם גם לעקרונות של ההערכה בתקופה הנוספת ולעלות הכרוכה בכך. המחקר ילווה באופן שוטף על ידי מנהל המרכז ו/או נציג מטעמו וכן ע"י נציג הביטוח הלאומי. כמו כן המחקר ילווה בוועדת היגוי למחקר, אשר הרכבה ייקבע בהמשך ובתיאום עם צוות המחקר. צוות המחקר יתבקש לדווח בכתב ובעל פה למזמינים, לוועדת ההיגוי למחקר ו/או לוועדת ההיגוי למיזם. כמו כן יעביר צוות המחקר לפרורם שייקבע גם את כלי המחקר, דו"חות הביניים והדו"ח הסופי כולל מצגות לפני הפצתם. צוות המחקר יתבקש לתת משוב תקופתי למנהל המרכז ו/או לצוות המרכז ובמידת האפשר גם ליזמים שיקבלו שירותים במסגרת המרכז.

4. מטרת ההערכה ותפקיד צוות המחקר

ההערכה המחקרית נועדה לסייע בעיצוב מודל הפעלה מיטבי ולהעריך בכלי מחקר מדעיים את מידת הצלחת המיזם מבחינת השגת מטרותיו ובפרט את מידת השפעת המיזם על פיתוח שדה היזמות החברתית בישראל.

תפקידי צוות המחקר הם:

1. לסייע למנהל המרכז וצוותו להגדיר יעדים, תפוקות ותוצאות של המיזם על פי מטרותיו. היעדים, התפוקות והתוצאות יתייחסו הן לאופן פעולת המרכז והן לפעולת היזמים.
2. לבנות, בשיתוף מנהל המרכז, צוות המרכז ונציגי המזמינים מדדים לבחון השגת המטרות והיעדים – הן מדדי תפוקות והן מדדי תוצאות.
3. להעריך את פעילות המרכז בשני מסלוליו ובפעילויות לקהילה, ולסייע בעיצוב מודל הפעלה מיטבי.

4. לסייע בהגדרת בסיס נתונים אחיד של פעולות המרכז והיוזמות שיפעלו במסגרתו ובהגדרת המידע שייכלל בו. **לא נדרש** מצוות המחקר לסייע בטכנולוגיה של בניית מאגר הנתונים.
5. לנתח מידע על פעילות המרכז מתוך תוך בסיס הנתונים בכלל זה היקפי המשתתפים במסלולים השונים.
6. להעריך את תהליך המיון במסלולים ואת החיבור והמעבר ביניהם.
7. להעריך את ההכשרה שתיונתן ליזמים במסגרת המרכז.
8. להעריך את מודל ההפעלה ולזהות בו נקודות חוזק ונקודות חולשה.
9. להכין סקירת ספרות שתכלול סקירה על מודלים דומים בארץ ובעולם תוך התייחסות למודלים שנמצאו מוצלחים.
10. לבצע פעולות מחקריות נוספות שיידרשו במהלך תקופת ההפעלה הניסיונית.

המציעים מתבקשים להתייחס בהצעתם לאופן בחירת היוזמות/יזמים שישתתפו במחקר ולמספרם, ולמתודולוגיות המחקריות בהן ישתמשו

5. אוכלוסיית המחקר

- היזמים במרכז
 - היוזמות במרכז
 - קבוצות השוואה - **המציעים מתבקשים להתייחס בהצעתם ולפרט קבוצות השוואה רלבנטיות לצרכי מחקר זה.**
- כמו כן, המחקר יתייחס לכלל הגורמים המעורבים בהקמת והפעלת המרכז, ובכלל זה -
- שותפים בג'וינט ובקרנות הביטוח הלאומי
 - צוות המרכז
 - מנטורים, יועצים ומומחים

6. מדדי הצלחה

- צוות המחקר מתבקש לכלול בהצעתו **עקרונות** לבניית מדדי הצלחה – כולל מדדי תפוקות ומדדי תוצאות שיתייחסו להיבטים הבאים:
- אופן פעילות המרכז במסלולים השונים.
 - התפתחות והשפעה חברתית (Social Impact) אחידים לכלל היזמים והיוזמות (ייקראו להלן: **מדדי ליבה**)
 - הצלחת יוזמות בהתאם למאפיינים הייחודיים של כל יוזמה.

המציעים מתבקשים להציע עקרונות לכל אחד מסוגי המדדים שתוארו ולהתייחס להיתכנות הביצוע. המדדים עצמם ייבנו בשיתוף פעולה בין צוות המחקר, צוות המרכז ונציגי המזמינים.

7. לוח זמנים למחקר

- המציעים יגישו, במסגרת הצעתם, לוח זמנים מפורט לחלקי המחקר השונים בהתחשב בלוח הזמנים לפעילות המרכז ובדרישות הבאות:
1. המחקר יתחיל מיד לאחר סיום הליך הבחירה בהתאם לקול קורא זה וילווה את הפעילות במרכז במשך תקופת ההתארגנות ובשלוש שנות הפעלתו הניסיונית (במידה ויחולו עיכובים בלוחות הזמנים של פעילות המרכז ייתכנו עיכובים בהתאמה בלוח הזמנים של המחקר).
 2. בשנת ההפעלה הראשונה, המחקר יתמקד בעיצוב מודל ההפעלה של המרכז והיוזמות במסגרתו.
 3. בשנת ההערכה הראשונה יתבצעו גם הפעולות הבאות: סקירת ספרות, סיוע בהגדרת בסיס נתונים, סיוע בהגדרת מטרות, יעדים ומדדים.
 4. איסוף הנתונים לגבי יוזמות ויזמים ייערך החל מהשנה הראשונה.

8. תוצרי המחקר ופרסומם

המזמינים שומרים לעצמם את הזכות לפרסם את הדו"ח הסופי במסגרת הפרסומים המקצועיים אותם הם מפיצים.

החוקרים הראשיים יהיה/ו אחראיים על הגשת הדו"ח הסופי, מבחינה מקצועית ואישית, הן בצד התוכן והן בצד העריכה הלשונית והצורנית. כל זאת בהתאם לדרישות יחידת הפרסומים של מינהל המחקר בביטוח הלאומי (יצורף בנפרד לפי בקשה).

לאחר פרסום הממצאים ע"י המזמינים, החוקרים יהיו רשאים להשתמש בנתוני המחקר לפרסום מאמרים בכתבי עת מקצועיים, הצגה בכנסים מדעיים ו/או לצורכי הוראה זאת בתיאום עם נציגי המזמינים ותוך אזכור התוכנית, מקור הנתונים ועצם הפעלתה במימון הביטוח הלאומי והג'וינט.

בנוסף, צוות המחקר יתחייב להציג את ממצאי המחקר, מעת לעת, בפני השותפים למיזם ו/או בפני פורום רחב יותר במסגרת ועדת היגוי או בכל פורום אחר שיידרש.

9. דרישות מהחוקרים:

תנאי סף:

1. גיבוש צוות הערכה רב-תחומי אשר יכלול:
- מומחה/ית בהערכה של תוכניות חברתיות.

- מומחה/ית בתחומי יזמות חברתית ודפוסי פעולה חדשים ומתחדשים בשדה החברתי

- מומחה/ים בעלי יכולת ניתוח במגוון מתודולוגיות מחקר. הצעת מחקר שתוגש על ידי חוקר/ת המשלב/ת מספר תחומי מומחיות הנדרשים לעיל תתקבל אף היא.
- 2. כל המומחים יהיו בעלי תואר שני מחקרי לפחות.
- 3. על החוקר/ת הראשית להציג יכולת מוכחת לניהול מחקר בהיקף הנדרש במחקר זה, ובניהול תהליכי עיצוב מדדי ההצלחה והטמעתם.

העדפות:

1. תינתן עדיפות לחוקרים בעלי תואר שלישי ומעלה.
2. תינתן עדיפות לצוות שיכלול חוקרים בעלי ניסיון יישומי בעבודה עם מיזמים חברתיים.
3. תינתן עדיפות לצוות שיכלול מומחים ממוסד אקדמי מוכר בארץ או בחו"ל.

10. תקציב המחקר

תקציב המחקר לתקופה הבסיסית לא יפחת מ-650,000 ₪ ולא יעלה על 750,000 ₪, כולל תקורות ומע"מ.

ההצעה תכלול תקציב מפורט להפעלת המחקר בתקופה הבסיסית וכן תקציב למעקב אחר המיזמים בתקופה הנוספת כמפורט בסעיף 3. תקציב זה יהיה מודולרי בהתאם לתקופות הנ"ל ויובא בחשבון בציון איכות ההצעה כמפורט בסעיף 12(2) להלן.

11. אופן הגשת הצעת המחקר

הצעת המחקר תוגש מודפסת על גבי הטופס "הצעת מחקר להערכת מרכז לפיתוח יזמות חברתית" המצורף להזמנה זו **כנספח ב'**. את ההצעות יש לשלוח בדואר אלקטרוני ובנוסף בארבעה עותקים מודפסים בדואר רגיל אשר יישלח אל תמי אליאב מנהל המחקר והתכנון, המוסד לביטוח לאומי, שד' וייצמן 13, ירושלים 91909. העותק המקוון יישלח לדוא"ל – tamiel@nioi.gov.il

12. אופן בחירת ההצעה

1. **תנאי סף** - בדיקת תנאי סף לצוות המחקר.
2. **איכות ההצעה** - ההצעה תיבדק ע"י ועדת מחקר, שתורכב מציגי המזמינים, לפי מפתח הניקוד המצורף **כנספח ג'**.

מרכיב זה יהווה 50% מהציון המשוקלל. לתשומת לב המציעים כי 10% מציון איכות ההצעה יינתן להלימה בין הצעת המחקר לאיכותה.

3. **איכות צוות המחקר** להצעות אשר עמדו בתנאי הסף ושאיכותן הוערכה ב-80 נקודת ומעלה - יינתן ציון לצוות המחקר בהתחשב בהעדפות שפורטו בסעיף 9 לעיל. מפתח הניקוד מצורף **כנספח ד'**.
 - מרכיב זה יהווה 50% מהציון המשוקלל .**
 4. **שקלול בין איכות צוות המחקר לאיכות הצעות המחקר** – ייערך על הצעות אשר הציון שניתן לאיכותן הוא 80 ומעלה הן באיכות הצוות והן באיכות המחקר.
 5. **ראיון עם צוות המחקר המוצע** – הצעות שהציון המשוקלל שלהם יהיה 80 לפחות , יוזמנו לראיון. המזמינים יהיו רשאים להוריד את הציון המשוקלל ל-75 אם לא תהיה אף הצעה שתקבל ציון משוקלל של 80 ומעלה.
 - לראיון יינתן משקל של 30% ולציון המשוקלל של איכות ההצעה ואיכות הצוות יינתן משקל של 70%.**
 6. **אם יהיו יותר מחמש הצעות שיעמדו בקריטריון האמור בסעיף זה, יוזמנו לראיון חמשת המציעים שקיבלו את הציונים המשוקללים הגבוהים ביותר.**
 7. המזמינים רשאים לתקן את ציוני האיכות של ההצעות והצוות בהתאם להתרשמותם ולהבהרות שיתקבלו בעת הריאיון.
 8. ההצעה שתקבל את הציון המשוקלל כאמור בסעיף 5, הגבוה ביותר תיבחר.
- 13. רשימת מסמכים נלווים שיש לצרף להצעה:**
1. הטופס "הצעת מחקר להערכת מרכז לפיתוח יזמות חברתית" המצורף להזמנה זו **כנספח ב'**.
 2. תעודה המעידה על השכלה האחרונה של כל אחד מהחוקרים המוצעים (או אישור לתואר מהמוסד האקדמי שהעניק אותו).
 3. קורות חיים של כל אחד מהחוקרים המוצעים.
 4. שלושה תדפיסים מפרסומים של החוקרים המוצעים. על התדפיס צריך להופיע שם הפרסום/כתב העת מועד הפרסום והיכן התפרסם (במקרה של פרסום שלא פורסם בכתב עת).
 5. שלושה ממליצים אליהם ניתן לפנות לקבלת המלצה על עבודת מחקר בהיקף דומה שנערכה על ידי החוקרים המוצעים.
 6. כל מסמך רלוונטי שיכול להעיד שהמציע עומד בדרישות ממנו שפורטו בסעיף 9.

14. המועד האחרון להגשת הצעות

את הצעת המחקר בצירוף המסמכים הנלווים כאמור בסעיף 13 לעיל, יש להגיש עד לתאריך

01.03.17

באחריות המציעים לוודא כי הצעתם הגיעה במועד.

15. שאלות הבהרה

בשאלות ניתן לפנות לתמי אליאב במייל tamiel@nioi.gov.il עד לתאריך **01.02.17**.

16. הערות

1. יכולתם של החוקרים לפנות את לוח הזמנים שלהם במידה סבירה לטובת השתתפותם במחקר לאורך תקופת המחקר תובא בחשבון, ויש להתייחס לנושא זה בגוף ההצעה.

2. המזמינים רשאים שלא להתחשב כלל בהצעה שהיא בלתי סבירה

מבחינת ההיבטים האלה:

1. מחיר לעומת מהות ההצעה.

2. תנאי ההצעה.

3. היעדר התייחסות מפורטת לסעיף מסעיפי הזמנה זו, שלדעת המוסד מונע הערכת ההצעה.

3. המזמינים רשאים שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

4. המזמינים אינם מתחייבים לבצע את כל חלקי המחקר.

5. המזמינים יהיו רשאים להציע לחוקרים שונים לשלב את הצעותיהם.

6. המזמינים רשאים בכל שלב להכניס לתוכנית המחקר שינויים ותוספות, ובכלל זה

לצמצם או להרחיב אותה, בתיאום עם החוקר הראשי, והוא מתחייב

לבצעם בתוך פרק זמן שייקבע בין הצדדים, ובלבד שהשינויים המתבקשים

אינם נוגדים את שיקול דעתו המקצועית של החוקר הראשי.

7. המועד המשוער למתן תשובות הוא חודש מהמועד האחרון להגשת ההצעות.